

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

818

Vragen van het lid **Jadnanansing** (PvdA) aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over *een dreigend tekort aan ervaren praktijkdocenten in het beroepsonderwijs* (ingezonden 7 november 2012).

Antwoord van minister **Bussemaker** (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) (ontvangen 17 december 2012).

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van het bericht «Monteur voor de klas, dreigend tekort goede docenten beroepsonderwijs»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Hoe beoordeelt u de uitgesproken vrees van de betreffende hoogleraar dat de praktijk uit beeld dreigt te raken op beroepsopleidingen, als gevolg van een tekort aan praktijkdocenten?

Antwoord 2

Het betoog van prof. dr. Loek Nieuwenhuis ligt genuanceerder. Navraag bij Nieuwenhuis leert dat de kern van zijn betoog is dat hij vreest dat de extra aandacht voor rekenen en taal in het mbo ten koste gaat van beroepspraktijkvorming.

Nederland scoort internationaal goed met zijn beroepsonderwijs. Onze kracht zit in het gemengde model, waarbij er zowel aandacht is voor algemene vorming als het voorbereiden voor het beroep. Bij het laatstgenoemde deel komt de deelnemer gedurende de hele opleiding stevig in aanraking met de praktijk van zijn/haar toekomstige beroep. Ook doet Nederland het goed als het gaat om de samenwerking tussen school en bedrijfsleven op meerdere niveaus (ontwerp, sturing en uitvoering). Het resultaat daarvan is een relatief lage jeugdwerkloosheid en goede arbeidsmarktkansen voor afgestudeerden uit het mbo.

Ik ondersteun het pleidooi van Nieuwenhuis om het gemengde model te behouden. Ik ga voor kwaliteit in het mbo, kwaliteit waarin voldoende

¹ «Monteur voor de klas, Dreigend tekort goede docenten beroepsonderwijs» – Spits, dinsdag 6 november 2012

aandacht is voor basisvaardigheden taal en rekenen én voor een sterke praktijkoriëntatie. Over de extra aandacht voor taal en rekenen wil ik duidelijk zijn: deze basisvaardigheden zijn van het grootste belang, zowel tijdens de opleiding als in de beroepspraktijk zelf. De belangrijkste aanleiding om hier veel meer aandacht in het mbo aan te besteden is juist de klacht van het bedrijfsleven dat deze basisvaardigheden niet voldoende op orde zijn. In het artikel wordt gesproken over de praktijkdocent, maar het is belangrijk om nog eens te benadrukken dat in het mbo het onderwijs, meer nog dan in andere onderwijssectoren, door teams wordt verzorgd die verantwoordelijk zijn voor het gehele onderwijsproces. Zo'n team staat uit leraren die zijn opgeleid aan een (tweedegraads) lerarenopleiding of die als zij-instromer op hbo-niveau vanuit de beroepspraktijk het onderwijs zijn binnen gekomen. Het team bestaat echter ook uit vakmensen uit de beroepspraktijk, zoals instructeurs (praktijkdocenten) en andere onderwijsondersteuners die op onderdelen van het onderwijsproces worden ingezet. Deze teams bundelen de benodigde expertise: vakkennis, pedagogisch-didactische kennis maar vooral ook kennis van de beroepspraktijk. Over de laatste ramingen van tekorten aan leraren in de verschillende sectoren bent u geïnformeerd in de brief van 3 juli 2012 (Tweede Kamer, vergaderjaar 2011–2012, 27 923 nr. 141). Om zicht te krijgen op de ontwikkeling van vraag en aanbod op de onderwijsarbeidsmarkt van het mbo is opdracht gegeven tot een afzonderlijk onderzoek waarvan we de resultaten begin 2013 ontvangen. Dat onderzoek is gestart om de gevolgen van de vergrijzing van onderwijspersoneel in de mbo-sector in kaart te brengen. Het onderzoek moet meer duidelijkheid geven over regionale verschillen, het type instroom en uitstroom van personeel en op de verschillen in tekorten tussen instellingen (roc's, aoc's en vakinstellingen), typen onderwijs (bbl, bol, educatie) en functies (leraren, instructeurs en onderwijsondersteuners).

Vraag 3

Deelt u de beschreven dreiging van een tekort aan goede praktijkdocenten omdat deze meer algemene kennis opdoen op de lerarenopleiding in plaats van praktijkkennis bij een specifiek beroepsvak?

Antwoord 3

Nee, die deel ik niet. Zoals onder vraag 2 aangegeven laat ik momenteel onderzoek uitvoeren naar de kwantitatieve ontwikkeling van vraag naar en aanbod van onderwijspersoneel in het mbo om na te gaan of de vergrijzing in de sector knelpunten gaat genereren. Momenteel zijn er geen aanwijzingen dat praktijkdocenten in hun opleiding te weinig praktijkkennis opdoen, maar er zijn wel ideeën hoe dit nog verder versterkt kan worden. Zie hiervoor het antwoord op vraag 6.

Vraag 4

Hoe beoordeelt u de balans tussen het gewicht en de hoeveelheid algemene vakken ten opzichte van praktijkvakken en -ervaring voor leerlingen, zoals beschreven in het bericht?

Antwoord 4

Zoals ik bij het antwoord op vraag 2 aangaf, ben ik van mening dat er in ons beroepsonderwijs een goede balans is tussen aandacht voor algemene vorming en het opleiden voor de beroepspraktijk.

Vraag 5

Deelt u de mening dat, indien deze analyse klopt, er specifieke inzet nodig is op kwaliteit en kwantiteit voor docenten met praktijkervaring en kennis in het beroepsonderwijs? Zo ja, wat betekent dit concreet voor uw beleid? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 5

Zoals ik in mijn antwoorden op de vragen 2 en 3 aangaf, proberen we mogelijke kwantitatieve en kwalitatieve knelpunten momenteel in kaart te brengen. Op de resultaten kan ik niet vooruitlopen.

Vraag 6

Op welke wijze denkt u dat er een verbetering gevonden kan worden in het aanbod van voldoende kwalitatief goed opgeleide vakdocenten in het beroepsonderwijs?

Antwoord 6

Wat betreft de praktijkdeskundigheid van onderwijspersoneel, pleit Nieuwenhuis er onder andere voor dat vakmensen, zoals verpleegkundigen en monteurs, hun baan gaan combineren met een baan (als instructeur) in het beroepsonderwijs. In dit pleidooi kan ik mij geheel vinden. Mbo-instellingen beschikken hiervoor over de mogelijkheden. Op regionaal niveau zullen vmbo-scholen en mbo-instellingen met het bedrijfsleven in de regio goede afspraken moeten maken over het betrekken van goede vakmensen bij het onderwijsproces.

Als het gaat om leraren in het beroepsonderwijs², is het evident dat zij tijdens hun opleiding voldoende toegerust worden om in het beroepsonderwijs les te geven en dus ook kennis te hebben van de beroepspraktijk. De lerarenopleidingen zijn hierop aanspreekbaar. Ik stuur u één dezer dagen een brief waarin ik maatregelen aankondig om de opleiding voor leraren in het vmbo en mbo te versterken. Deze maatregelen zijn een uitvloeisel van het Onderwijsraadadvies³ uit 2011 en de beleidsreactie⁴ hierop.

² Van leraren wordt minimaal een hbo werk- en denkniveau en een getuigschrift van een lerarenopleiding verwacht

³ Tweede Kamer, vergaderjaar 2010–2011, 30 079, nr. 27

⁴ Tweede Kamer, vergaderjaar 2010–2011, 30 079, nr. 31